GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_2$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 4 **Brasiovu 28|16 Ianuariu** **1875.**

Brasiovu 27 Ianuariu 1875.

Desbaterea bugetului in camer'a Ungariei inca nu s'a inceputu, insé pregatirile ce se facu atatu din partea deachistiloru, catu mai vertosu din partea opositiunii preste totu, ne facu a crede, ca desbaterea bugetului in anulu acest'a, in legatura cu desbaterea noueloru legi de dare, are se fia vehementa si passionata si are se dureze celu pucinu doue luni. Dupa comunicatele foiloru unguresci, pana acum s'ar fi insinuatu a partecipá la desbaterile bugetului 23 de oratori din castrele opositiunii si 17 din sinulu partitei guvernamentali.

Déca guvernulu va scapá intregu si sanetosu din lupt'a, ce se va incinge in decursulu desbaterii bugetului si a legiloru financiari, apoi va presentá camerei unu proiectu de lége pentru prelungirea periodului dietalu dela 3 la 5 ani, care firesce, va intrá in vigóre numai cu inceputulu camerei venitórie. Pre langa acést'a guvernulu ar dori se védia deliberate in decursulu acestei sessiuni inca si proiectele despre modificarea procedurei civili, despre trecerea causeloru bagatele in competinti'a organeloru administrative, despre reducerea numerului tribunaleloru. Precum vedem, guvernulu ungurescu ar' avé multe si frumóse dorintie, insé nu credemu cá se aiba si potere de a le executá.

Croati'a se occupa cu resolvirea negotiatoru tierii sale in diet'a propria provinciale. Este de insemnatu, ca in sied. dietei din 8 Ian. s. c., deschisa prin presied. Krestic, Dr. Makanec urgitéza din partea banului Croatiei Mazuranic respunsulu la interpellatiunea facuta despre representarea cetatii marine Fiume in diet'a croata, dicundu, ca elu scie, ca banulu ei va fi greu a respunde la acésta interpellatiune (cá se nu dé in conflictu cu Austro-Ungari'a), insé banulu se fia securu, ca tóta diet'a croata, ma tóta natiunea ei va sta intru ajutoriu. Aceste cuvinte presupunu strunele politice incordate si in Croati'a, tocma, precandu diaristic'a maghiara prevede, ca croatii se voru opune a primí legile financiari cu urcarea de dari multu apasatórie pentru poporu si atunci óre ce va mai urmá? — Totu „Agramer Zeitung," in nr. ultimu publica urmatoriulu telegramu despre Montenegrinii vecinasi.

„Ziua 20 Ian. Principele Nicolau chiama pe toti montenegrenii la arme. Manifestulu, nunciulu de rebellu se face neaperatu. Agitatiunea e infricosiata." Se pare, ca indelunga rabdarea popóreloru a nabusitu preste limitele sperantieloru amagitórie. —

— Slavacii din Ungari'a in necasulu constitutionalei desfiintiari a gimnasiului evang. din Turocz Sz. Marton ér' -si deschisera gimnasiulu sub firma confessionale; si comitetulu par. sacrificá mai multe mii fl. se i impartia la professorii alungati de guberniulu maghiaru. Pana acum 3 gimnasia slavace le inchisera maghiarii, cá se nu se póta cultiva tenerimea slavaca in limb'a loru nationale. — Mare e inse compatimirea slaviloru loru confrati.

Si in Moravi'a si Boemi'a publicara consangenii loru apelluri pentru cá se concurga cu ajutória si sacrificia in bani pentru a sprijini pe fratii loru slavaci din Ungari'a. —

— Déca e tempulu respletiriloru, apoi e si tempulu intrunirii sacrificialoru nationali spre a innaintá in cultur'a nationale. —

Nationalitatea romana are cea mai mare garantia de viétia, in viéti'a natiuniloru civilitatii europene romano-latine. His ego imperium sine fine dedi, dise Jove; si in adeveru, ca cultur'a si comerciulu mai desu cu fratii nostri apuseni ne voru fi garanti'a vietii nationali-politice. Romanulu nu pere. Se faca ori ce voru face dusmanii lui de seculi apasatori, numai cu cultur'a se ésa ei voru totu mai victoriosi! —

In Romani'a lupt'a diplomatica portata pentru dreptulu de a inchia conventiuni comerciali deadreptulu cu poterile, fora amestecului beraticu dela Constantinopole, a ajunsu acum la secerisiu imbucuratoriu. „Pressa", diariulu guvernamentale din Bucuresci se esprima in caus'a acésta innoitória de viatia de statu astfeliu:

„In chestiunea dreptului Romaniei de a inchia conventiuni comerciale directu cu Poterile, am facutu deja cunoscutu ca I. Pórta, care ne contestase acestu dreptu, vediendu atitudinea pronuntiata a Poteriloru dela Nordu in favórea nóstra, precumu si declararea categorica a guvernului romanu, ca nu va priimi nici unu firmanu de acordarea unui dreptu pe care tiéra 'lu posedá, a renuntiatu si la ide'a de firmanu. De atunci si pene acumu atentiunea publicului a fostu atrasa de esplicatiunile si comentariele facute de diverse organe de publicitate, dupa care am reprodusu si noi órecari articole si corespondentie, spre a se vedea fasele din urma ale acestei importante chestiuni privitóre la autonomi'a romana, pe care mai tóta publicitatea europeana si americana a sustinut'o contra pretentiuniloru Portii. S'a disu mai antaiu de unele diare, ca Puterile occidentale suntu contrarie dreptului Romaniei de a tracta directu cu Puterile. S'a spusu apoi de alte diare, ce se credeau bine informate, ca in cele din urma si acele Puteri suntu dispuse a se uni cu declarati'a Austro-Ungariei, Germaniei si Rusiei; s'a disu chiaru ca si Francia ar fi dispusa a incheia conventiuni comerciale cu Romania, careia a aretatu totu-dé-una simpatia si incredere. Se mai afirma ca Anglia singura ar fi cea mai contraria drepturiloru Romaniei si ca dela representantulu seu din Constantinopole ar fi venitu ideea de firmanu.

Faptulu inse fù ca I. Pórta se opri in incercartle séle de a ne contesta acestu dreptu. Ea facù astfelu o pausa in actiunea sa ofensiva. Se mai vediu apoi ca se schimba ministrulu de esterne Aarifipasi'a, alu carui spiritu conciliatoru se pare ca se apretiuesce de multi. S'a si disu chiaru prin telegrafu ca acésta schimbare provine si din caus'a chestiunei comerciale, cu Romania, negresitu.

Ce trebue inse se deducemu din tóte aceste fapte? Trebue óre se conchidemu cu siguranti'a ca Pórta a renuntiatu pentru totu-dé-una la pretentiunile ei de usurpare, la ilusiunile de absorbire si de concentrare? Nici de cumu. Vomu mai astepta faptele. Dera amu potea celu pucinu conchide ca acésta domolire, ori reposu in actiunea vehementa a I. Porti, provine din caus'a bunelor consilii ce i da guvernulu Angliei, care a inceputu póte se fie mai bine informatu despre noi, si se véda mai claru!"

— Processulu Offenheim, ce se tractéza la Viena, a facutu multu sange reu in Romania, care ajunsese a fi coticaria pentru nesatiulu lui. Din causa, ca min. de financie P. Mavrogheni figuréza si elu in scrisori'a lui Herz catra Offenheim, Mavrogeni indata dupa publicarea scrisorii -si dete demissiunea, cá fora genare se respunda la cuprinsulu ei. In loculu lui se denumi D. G. Cantacuzino dela lucrarile publice, la cari se numi d. Teodoru Rosetti. Acum se astépta se essa la lumin'a lumii insielatoriele Offenheimice si prin demissiunatulu.

„Monit. of." alu Romaniei are telegr. dela Belgradu 21 Jan., cumca una depesia din Constantinopole spune, ca Pórt'a s'a otaritu a cede in caus'a Muntenegréna (Podgoritia) si ca noulu pasia, Savfet e dispusu a primi svaturile mariloru poteri. —

Romanii in consiliele municipali.

Constelatiunea politica de asta-di, si mai vertosu sistemulu dualisticu si constitutionalismulu ungurescu intru atat'a au restrinsu si ciungaritu drepturile si libertatile poporului romanu, incatu elu numai are nice unu mediuloc, nice o cale legale pentru redobandirea si validitarea loru. Da, pre nice o cale legale poporulu romanu din Transilvani'a nu-si mai póte validitá drepturile si redobandi libertatile, pentru ca cate legi in vigóre, tóte tindu la impilarea, la sugrumarea poporului romanu. Autonomi'a tierrei este nimicita, tierr'a insa-si este concrediuta in manile arbitriului si ale fortiei, si déca se dice ca municipieloru le mai remase o umbra de autonomia, apoi aceea nu este decatu o escamotoria, o insulta si ironisare ungurésca pentru maioritatea poporului romanescu. O eclatanta dovada in acestu respectu ni oferu incordarile si staruintiele membriloru romani din consiliiulu municipalu alu comitatului Cosiognei (Clusiu.) Acesti demni barbati ai natiunii, si intrepidi luptatori pentru validitarea drepturiloru poporului romanu n'au intrelasatu si nu intrelasa nice o ocasiune, cá se nu-si redice vocea in consiliiulu municipalu atatu in cause, ce atingu interessele speciale ale poporului din acelu municipiu, catu mai vertosu in cause de interessu generalu romanescu.

Acésta atitudine au observat'o dinsii si la ultim'a adunare a consiliului municipalu, intr'unitu. in Clusiu la 21 si 22 Decemvre anulu espiratu. Aducundu-se la cunoscinti'a congregatiunii legile sanctionate de Domnitoriu, d-lu Ladislau Vaida luá cuventulu si cu privire la articlulu de lege 33. din anulu trecutu, adeca cu privire la legea electorale fece observarea, ca acésta lege este vetematória pentru romanii transilvani, este nedrépta si necompatibila cu ide'a egalei indreptatiri, si in fine propuse, cá aceste observatiuni se se tréca la protocolu. Acésta dorintia a d-lui Vaida fu spriginita si de catra ceilalti membri romani, insé cu tóte aceste maioritatea adunarii nu vrù se o accepte.

Vediendu membrii romani, cumca dorintiele minoritatii nu se respecta de catra maioritate, cumca ele nu se primescu nice in protocolu, nice langa protocolu, spre a se aduce la cunoscinti'a locuriloru mai inalte, — nu intardiara a presentá in scrisu urmatori'a:

Motiune.

Esperinti'a de tóte dilele ne aréta, cumca maioritatea consiliului municipalu alu comitatului Cosiognei desconsidera cu totulu parerile si propune-

rile minoritatii. Au obvenitu dese casuri, candu unulu séu mai multi membri ai acestui consiliu municipalu au presentatu la biuroulu consiliului in scrisu si la tempulu cuvenitu unele motiuni séu voturi separate ale minoritatii, cari ce e dreptu, s'au admisu la pertractare, inse nefindu partenite de majoritatea consiliului municipalu, nu s'au inregistratu nice in processulu verbalu alu adunarii, nice nu s'au alaturatu la acel'a, spre a se tramite impreuna la ministeriu. Séu déca s'a si facutu vre-odata óre-care mentiune in processulu verbalu despre motiunile si propunerile minoritatii, si acesa s'a facutu intr'unu modu asiá de defectuosu, incatu nice guvernulu, nice altu cine-va nu se potú informá despre adeverat'a stare a lucruriloru. Ce e dreptu, protocolulu adunariloru consiliului municipalu nu este diuariu, care se cuprinda tóte minutiositatile, inse pre de alta parte elu trebue se contiena neaperatu tóte momentele principali, ce se ivescu in decursulu siedintieloru, se dé o icóna fidela despre decursulu siedintieloru, pentru ca la din contra n'ar' corespunde nici-decatu scopului seu.

Avendu inse in vedere, cumca atatu tribunalele, catu si auctoritatile administrative, de cate ori au se tramita la locurile mai nalte unu reportu fidelu despre consultatiunile loru, de atate ori alatura la elu si voturile separate ale membriloru singuratici, fora privire la momentuositatea obiectului. Déca acésta procedura se observa la tribunale si alte auctoritati, cu atatu e mai necessariu, cá se se observe in adunarile municipali, cu privire la motiunile si voturile separate ale minoritatii, pentru ca chiaru institutiunea consiliuloru municipali este acelu organu, prin care guvernulu póte se capete informatiunea necessaria despre starea lucruriloru si despre dorintiele poporului. Si apoi si-afara de acést'a fia-care membru alu consiliului municipale e respunsabilu pentru decisiunile si dispusetiunile consiliului, ér' conformu §-lui 20 alu regulamentului interu, votarea nominale se admite-si numai la dorinti'a unui numeru de 10 membri, de unde urméza, cumca fia-care membru alu consiliului municipalu are dreptu de a face motiuni si d'a presentá voturi separate, — elu nu póte fi impedecatu nice dela motivarea votului seu separatu, care inse numai asiá se pote manifestá fidelu si póte avé successulu doritu, déca se va alaturá la protocolulu siedintiei, séu se va inregistrá in protocolu in totu cuprinsulu seu si dimpreuna cu tóte motivele.

Avendu apoi in vedere, cumca consiliele municipali, asiá precum suntu asta-di organisate pre basea articlului de lege 42, nice nu se potu numi representantie adeverate ale poporului din municipiu, éra din punctulu de vedere nationalu starea lucruriloru este si mai batatória la ochi, deórece intre 160,000 locuitori si comitatului Cosiegnei 126,000 suntu romani, si cu tóte aceste numerulu membriloru romani in consiliulu municipalu este disparatoriu facia de multimea membriloru unguri. Si acésta proportiune desavantagiósa se observa mai in tóte municipiele, asiá incatu cu dreptu cuventu se póte dice, cumca chiaru minoritatea din consiliele municipali este acea, ce representa si esprime dorintiele maioritatii poporatiunii din intreg'a juredictiune; de aici urméza, ca déca motiunile si voturile separate ale minoritatii din consiliulu municipalu nu se voru primi nice in protocolu, nice langa protocolu, si nu se voru asterne la locurile mai nalte, atunci guvernulu nici -odata nu va fi in stare se se informeze accuratu despre dorintiele maioritatii poporului din juredictiune;

Considerandu mai departe, ca noi romanii suntemu in minoritate mai in tóte consiliele municipali din tiéra, si ca vointi'a si dorintiele nóstre numai cá din gratia ajungu cate-odata la valore, — éra déca nu se voru primi la protocolu si nu se voru asterne la locurile mai inalte nice motiunile si voturile nóstre separate, atunci noi nu ne impartesimu, decatu numai de sarcinele vietiei constitutionali din municipie;

In fine, petrunsu fiindu de convictiunea, cumca prin retacerea motiuniloru si a voturiloru separate, ce se ivescu in sinulu consiliieloru municipali, se facu cele mai rele servitie guvernului si patriei, deórece guvernulu, voindu a se informá despre dorintiele si dorerile popóreloru spre a le implini si vindecá, si nepotendu se-si castige informatiunile necessarie pre calea cea mai secura si immediata, este necessitatu a da ascultare informatiuniloru sinistre si chiaru malitióse, ce le primescu dela singuratici, séu din cate unu articlu tradusu séu estrasu reu din diurnale. De aici provine apoi, ca guvernulu, avendu cele mai sinistre informatiuni despre aspiratiunile si dorintiele Romaniloru, ne considera cá pre cei mai neimpacati inimici ai natiunii maghiare, si prin totu feliulu de institutiuni si legi maiestrite tinde a ne impilá si sugrumá, precum s'a intemplatu in tempulu mai nou cu urcarea censului electoralu in Transilvani'a. Aceste fapte dorerése nu producu decatu consternatiune, ura si neincredere intre romanu si maghiaru, ceea ce in impregiurarile actuali, candu financiele statului se afla intr'o stare asiá de deplorabila, nu póte se servésca spre bucuri'a nice a maghiarului nice a romanului.

Prin instrarea acestoru motive credu, ca amu aretatu destulu de apriatu, cumca procedur'a observata pana acum facia de motiunile minoritatii, este stricatiósa, dreptu aceea, pre basea acestoru motive si in considerationea, ca de unu tempu incóce procedur'a acést'a se metiréza prin punctulu II alu ordinatiunii ministrului de interne, sosita in anulu 1873 sub numerulu 30,033, — mi-iau libertatea a face rogarea, cá onorab. consiliu municipalu se binevoiésca a asterne acésta motiune la inaltulu ministeriu de interne, si totu-odata se céra deslucire, ca in ce modu se se esplice punctulu II alu rescriptului din anulu trecutu sub nr. 30,033? (Pentru ca dupa modest'a mea parere réscriptulu acel'a nu póte contiené dispusetiuni asiá de neliberale, contrarie praxei de consultare a totuloru corporatiuniloru, cá adeca motiunile si opiniunile minoritatii se nu se asterna la locurile inalte, nice se se primésca in protocolu. Mie -mi mai place a crede, cumca in punctulu II alu acelui rescriptu nu se dispune alt'a, decatu se desaproba procedur'a observata facia de o propunere a mea, care atunci s'a substernutu „separatu", adeca nu d'impreuna cu protocolulu.)

La casu candu acésta motiune nu s'ar acceptá de locu, séu s'ar acceptá numai in parte, atunci me rogu a o considerá cá pre unu recursu si cá pre atare alu si substerne. (Alternativ'a ultima s'a si acceptatu.)

Clusiu in 18 Decembre 1874.

Ladislau Vaida m/p.
membru alu consil. municip.
(Urméza celelalte 20 subscrieri).

Alba-Iulia 25 Ian. 1875.

Stimate D. Redactoru.

Potrivitu cu conchiamarea, ce am publicatu in Nr. 1 alu Gazetei, se presentara mai multi Intelligenti romani pre diu'a de 23 Ian. la locuinti'a mea spre a lua parte in clubu la desbaterea asupra Appelului din Clusiu cu carii ne si invoiaramu, cá se ne adunam la 2 óre dupa prandiu.

Cam pre la 11 óre vine D. Patitia, fiiulu venerabilului Protopopu de acestu nume la Campeni, si me intréba: Facut'amu aretare despre intentiunea, ce aveamu la Primaria? Nu — dér' o facu indata, mergundu numai decatu la D. primariu cu numele Danu-fi. Me primi cu unu risu de ironia, dicundu-mi „Te am asteptatu eri." Ei! fórte bene, écca vinu astadi. — Pré tardiu, nu te lasu se tieni adunare, amu facutu deja aretare si punendu man'a pre unu lungu articlu de lege unguresc -mi areta §-fulu.

Fórte bene, d-le primariu! decatu romanulu dice, ca legea e cu nasulu de céra, unde-lu punu domnii, acolo remane; nu ne necajiti, adunarea e conchiamata la locuinti'a mea, n'are se fia mare, 20, 30 persóne mai multe nu incapu in acea locuintia. D-ta ai tempu pana la 2, 3 fia si 4 óre dupa prandiu se iai tóte mesurele.

Legea e ambigua, conchiamarea e publica, cunoscuta si publicata chiaru si prin diuariale unguresci, o poti esplicá cum voiesci, nu ne incucá, — pentru ca de voiu plati celoru, ce venira la conchiamarea mea, spessele ce le voru face pana mane, totu ei voiu rogá se remana, si pung'a va supleni nescientí'a. —

„Nu se póte, cu nece unu pretiu, nu me potu compromite."

„Fórte bene d-le primariu, asia dér' anuntiu, ca vom tiené adunarea mane demanétia la 7 óre," déca e de lipsa, voiu dá si in scrisu. — „Nu e de lipsa, puteti tiené, voiu veni si eu." „Bravo Petre!"

Aceste le scrisei, pentru cá, déca se va intemplá se mai vré cineva a conchiamá vre o adunare pentru alegeri, se nu o patia, cá noi, pentru cá se nu créda cineva, cumca numai eu nu am cunoscutu cuprinsulu §-lui, nu, nu l'a cunoscutu nece Nicola, nece Gaitanu; nece Brandusianu etc. etc.

Altmentré, precum ne a incurcatu d-nu primariu pre noi, asia l'am pacalitu si eu pre d's'a; blastematulu de § dice: celu pucinu cu 24 óre se fia inainte de tienere anuntiata, si eu sciu, ca dela 11 óre de di pana la 7 óre demanétia suntu numai 20 óre, prin urmare legea totu e cum o facu domnii.

In 24 nu ne aflaramu asia de numerosi si terminulu de 7 óre matutine se amanà pana la 5 óre pomeridiane din causa, cá advocatii romani, de cari avemu: „Piposiu, Nicola, Barbu, Cosieriu, Filipu, Cordea deimpreuna cu collegii loru de alte nationalitati avura de a se certá pentru organisarea camerei advocatiloru in comitatulu nostru si alu Hunidórei, nu potura veni la cointelegere pana la tempulu aretatu, dér', proh Dolor! nece la 5 óre dupa desfacerea siedentiei d-loru, ce se inchise la 4 óre, nu venira, decatu trasi de peru si impinsi de spate, si nece asia nu, au absentatu afara de Barbu si Cosieriu toti ceialti cu concipienti, diaristi si cancelisti cu totu! au absentatu parintele Kerekes si (mai cine? R.) cu dascalii, cantorii si totu personalulu santeloru beserici, de carii din mil'a lui Ddieu avemu 4 si numai parentii protopopi Elekes si Tordianu ne onorara; din protocolulu alaturatu veti vedé numele si numerulu preutiloru si veti puté vedé cata indolentia, nepasare, séu fricultia tiene in frenu pre ómeni! „Ierusalime, Ierusalime! de cate ori am vrutu se aduncu fii tei si nu ai vrutu."

Misera natiune romana! Eu te credeamu maiorena! Amaru m'am insielatu! Am ajunsu se vedu cu ochii mei, ca si acesti pucini fii ai tei, pre cari ii credeamu independenti, maturi si zelosi de progressulu, redicarea si inaintarea ta, se fia mai pre josu decatu amploiatii salarisati, a caroru positiune precaria am sciutu a o pretiui si escusá!

Siedenti'a deschisa la 5 óre dura pana la 9 óre, se tienú cu ordine exemplaria asia, in catu unu primariu, care fù la tempu inscientitu, care a si venitu mai curendu decatu advocatii, dupa incheierea discussiuniloru la despartire strigundu-mi man'a se declara cu totulu multiamitu cu decursulu lucruriloru. Cuventulu de deschidere urméza in originalu, d. primariu si a luatu depre elu copia .....

Protocolulu va urmá, conclusele nu diferu multu de ale blasianiloru et clusianiloru.

Terminulu pentru a se conchiamá prin clusiani un'a conferentia din tóte partile -lu am amanatu pana la 3/15 Maiu, pentru ca in comitatulu nostru si in alte parti, in cari nu se incepura inca conscrierile indreptatitiloru, cu conscrieres, rectificarea, recursele si apellarile la curia reg. etc. etc. etc. numai pre atunci se va sci curatu cine are dreptu de alegere.

Axentie.

Reginulu sas. in 8/20 Ianuariu 1865.

Una mica reprivire preste istori'a anului trecutu 1874, referitória la cele intemplate in sinulu si in giurulu Reginului assescu si anumitu in ramulu politicei, scimu de acea faimósa adunare a nobilimei si de appelulu aceleia.

In ramulu culturei si alu literaturei, pe bucuramu de constituirea despartiamentului XVII alu Associatiunei transilvane alci, precum ne indignâ de alta parte oprirea tienerei adunarei generale a acestui despartiamentu in Borszék; tienerea adunarei in Topliti'a romana si teatrulu romanu in Reginu cu aplause.

In ramulu causeloru besericesci ne imbucurâ edificarea grandiósei si pompósei beserice romane gr. cath. in comun'a G. Hodacu si santirea acelei'a; ér' in caus'a orfaniloru: repetirea acteloru umane in ajunulu nascerei D-nului dupa calendariulu Gregorianu si Julianu, cari in ambele preseri s'a serbatu in acela-si modu precum s'a serbatu in anulu 1873, precum s'a fostu descrisu in n-rulu 6 alu „Gazetei" din an. 1874, totu sub conducerea generósei domne Laura Wagner presiedinti'a reuniunei dameloru din Reginulu sas., — cu acea scaimbare, ca deórace cunoscutulu mecenate romanu d-lu Ioane P. Maioru fù silitu a intreprinde pe tempulu resp. sa'u calatoria ne-amenavera, avù bunatatea pré stimati'a dómna Carolin'a Orbonasiu a primí asupra-si sarcin'a serbarei pomului si a distribuirei vestimenteloru si a altoru donuri intre 24 orfani nu numai romani, ci si de alte nationalitati.

In ramulu militariu afara de santirea flamurei batalionului nr. 28 de militii (aparatorii patriei, honvedi) n'avemu de inregistratu nemica. Voru avé altii, cu planele loru. —

Ce privesce la ramulu industriei, alu comerciului si alu economiei: s'a infiintiatu una Tipografia in Reginulu sas.; si s'a deschisu târgulu de septemana in comun'a Ded'a, de care se bucura unii. Recólta de midiuloru.

Aici afiu de lipsa a aminti urmatóriele:

Precandu pretiulu cerealeloru si alu vinului e de mediulocu, pre atunci alu viteloru e fórte scaditu; — Carnea, in proportiune e fórte scumpa, deórace puntulu de carne de vita in Reginu e cu 16 cr. v. a. (in Brasiovu 18 cr. Red.)

Semenaturele de tómna s'au aratatu bune, — inse, dessele inghistiuri si desghietiuri le amenintia cu degerare. —

Nutretiu a fostu pucinu, si prin urmare: e scumpu. —

In privinti'a ramului de industria, comerciu si economia, celu de mare importantia pentru poporulu romanu, — cu dorere se póte dice, ca anulu 1874 necum se fia fostu favoritoriu ci din contra, mai nefavoritoriu, decatu anii trecuti, deórace poporulu muntenu numai atunci póte subsiste, candu póte cresce si vinde cu óresi-care pretiu vre-o vita, — póte face vre-o pluta, si póte scóte din munte plutele compagniei de plutaritu si a altoru negutiatori de plute pana la tiermii Muresiului, — in fine, candu póte aduce cera lemne de focariu séu edificatu spre vendiare in piaci'a Reginului. Acestea ramuri si respective isvóre de subsistintia au fostu in anulu trecutu mai preste totu desacate, — pentruca:

Industriasi romani mai nu avemu;

Neavendu poporulu pasiune si nutretiu de ajunsu, abia póte tiené cate duoi boulenî, séu dóue vacutie spre folosire neincungiuraveru necessaria; — si de acésta stare inca numai un'a parte a poporului se bucura, ér' un'a parte abea are cate o vacutia, ér' alta, asemenea mare parte, e ajunsa la sapa de lemnu. —

— Ramulu de plutaritu pentru cei ce au dreptu a produce vre-o pluta din competintí'a de munte, — nu au adusu venite, din causa, ca pretiulu pluteloru l'au primitu anticipative dela negutiatorii de plute, si, pentru-ca plutele au arutu pretiu fórte micu; aseminea si pretiulu vecturarei lemneloru de plute a fostu si e ecosu anticipative, si asia atatu materialulu catu si vecturarea au servitu numai spre acoperirea unei parti a datoieloru, ce apassa pe poporu.

Totu din caus'a acestoru fatalitati se esecuéza pucinele averi ale poporului de catra creditori de-a rondulu.

— Lemnele de focaritu, materialu de edificatu si de lucru, nu are poporulu de unde aduce, pentruca in cele mai multe comune nu i s'au segregatu competenti'a din paduri si munti, si asia padurile se afla sub sequestru! Apoi in acelea comune, in cari i-s'a segregatu competenti'a, parte din causa, ca s capatatu teritoriu pucinu, si deja esploatatu, — parte ca, fórte multi si-au vendutu competenti'a la domni si la jidani: acestu ramu nu aduce mai nici unu venitu; in fine nu are poporulu lemne de vendutu din causa, ca processele pentru segregare, alu comuneloru de pe teritoriulu dominiului fiscale din Gurghiu, stau pendinte, si padurile segregânde stau sub cea mai aspra opreliste, din cari, déca cineva taia vre-unu lemnu, -lu platesce indiecitu si sufere arrestu cu septemanele pe deasupra. —

— Dér' ramulu economiei rurale inca sta reu, ca-ce numai in partile de catra campia, si acolo inca numai din grâu si secara póte face poporulu (intielegundu pe cei ce au mosii) óresi care parale, ér' din partile de sub si din munti, necum se fi potutu vinde in anulu trecutu cine-va frupte, dér' nici in cei mai roditori ani nu potu produce cuantitatea necessaria; deci, déca vedemu aducundu frupte spre vendiare, aceea nu dovedesce, ca s'ar' vinde cuantulu prisositoriu, ci ca se vinde adi aceea ce se serrésca mane de nutrementu, — spre a solví datoriele si impositele, ce nu suferu amanare!

Apoi, ca ce va urmá mane si resp. la primavéra! se póte conchide din cele antepomenite!

Dér' destulu din acésta trista istoriora a anului trecutu, din carea nu ne potemu consolá cu speranti'a, ca anulu curinte 1875 va potê inregistrá mai inbucuratórie date! —

De órace inse credinti'a si speranti'a — aceste, duoe balsame ale religiunei — ne consolédza: asia-mi redicu rogatiunea catra Cereseulu Parinte si-lu implorezu, cá: se ne tramita unu Moise, carele se ne scóta din sclavi'a babilonica, se ne provédia cu manna cerésca si se ne conduca in pamentulu fagaduintiei! cea ce inse numai asia potemu sperá, ca ni se va tramite, déca va domní intre noi armonia si activitate solidaria, déca vomu sisuí a imbraciosiá cultur'a, industri'a si un'a economia rationale. — Deci dè Atotputintele, cá in acestu anu se se statorésca intre noi armoni'a, solidaritatea si activitatea, spre a potê inregistrá cu finea anului catu de multe frupte adunate pe terenulu politico-nationale, alu culturei, industriei si economiei! —

Eremia.

Nr. 39 Met.

Mironu,

prin indurarea lui Dllieu Archiep. dieces. alu besericei ortod. in Transilv. si Metrop. alu toturoru romanilloru gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a; Consil. int. de statu alu M. Salle ces. apost. reg. Iubitului cleru si toturoru credintiosiloru din archidieces'a Transilvaniei; daru si pace de la Dllieu Tatalu si Domnulu nostru Isusu Christosu!

Dupa ce bunulu vostru archipastoriu Prèsantitiulu D. AEppu si Metrop. Procopiu Ivascoviciu, in considerationea interesseloru generali ale santei nóstre beserice ortod. in vér'a trecuta ca alesu si intaritu patriarcu serbescu, trecù la scaunulu metrop. din Carlovetiu; éra prin acést'a scaunulu AEppescu si metrop. alu besericei nostre gr. or. rom. veni in vacantia: congressulu nat. alu provinciei nóstre metrop. convocatu la Sabiiu pre 15. Octob. a. c. la alu doilea actu electoralu de la 21 Novemb a. c. ne-a alessu pre Umilintí'a Nóstra dupa normele Statutului Org. de AEppu si Metrop. alu romaniloru gr. or. din Ungari'a si Transilv.; éra M. Sa ces. si apost. reg. gloriosu domnitoriulu rege alu nostru cu pré inalt'a resolutiune din 12. Dec. a. c. st. n. s'a indaratu preagratiosu a intari acésta alegere.

Venimu déra a face cunoscutu iubitului cleru si poporu alu archidiecesei Nóstre Transilvane: cá in firulu celoru premisse, congressulu nostru nat. beser. in diu'a de asta di Ne-a introdussu cu solenitate in scaunulu metrop. éra Noi plecandu-Ne cu devotiune crestinesca inaintea providentiei, carea in acestu modu a voitu a dispune de Noi, amu intratu numai decatu in functiune cá AEppu alu Transilvaniei si Metrop. alu romaniloru gr. din Ungari'a si Transilv. cu firm'a resolutiune de a intreprinde prin concursulu competinteloru organe si pre basea institutiuniloru nostre beser. tóte cele posibile spre binele provinciei Nostre metrop. in generalu, si spre folosulu Archidiecesei Nostre in specialu.

Indreptandu-Ne deci acum pentru antai'a-data catra voi, iubitu cleru si poporu archidiecesanu! vocea Nóstra archipastoresca, ve salutamu cu iubire si ve imbracisiamu sufletesce cá noulu archipastoriu alu vostru; totuodata ve poftimu pre toti la impreunare spirituala in iubire, in cugete, in aspiratiuni si in lucrare; cá asiá avendu in vedere inceputulu si directiunea ce le-amu primitu de la fericitulu predecessoru alu Nostru, marele archiereu Andreiu odinlora Bar. de Siagun'a, sè urmamu cu tóta tari'a calea destinata pentru ajungerea scopului nostru comunu, carele este: prosperarea poporului nostru, prosperarea santei nostre beserice.

In fine poftindu-ve, cá in semnu de iubire, si intru manutienerea ordinei canonice, sè Ne cuprindeti si amintiti in santele vostre rogatiuni, — ve impartesimu totuoru archipastorescile Nóstre binecuventari.

Datu in residentí'a Nostra archiepiscopesca-metrop. din Sabiiu, la 15 Dec. v. an. Domnului 1874.

Mironu Romanulu m/p.
AEppu si Metrop.

Avisu

catra membrii associatiunei nationali aradane pentru cultur'a poporului romanu.

Adunarea generala a associatiunei nationali aradane pentru cultur'a poporului romanu in siedinti'a sa ultima din 15 Iuniu 1874 a insarcinatu o comissiune de cinci, pentru a censurá, incuirá si a licuidá tóte socótele, actele si statulu associatiunei incependu dela urdirea ei; apoi pentru terminarea acestoru lucrari a pusu unu terminu preclusu de trei luni, incuviintiandu totodata pentru usiorare, aplicarea unui contabilu cu o remuneratiune corespundietória, si in fine a autorisatu pre presidiu, a defige terminu pentru continuarea adunarii generali de locu ce va fi gat'a comissiunea cu reportulu seu.

Deórace a espiratu de multu terminulu preclusu de trei luni, fara cá se sciu vre-unu resultatu alu lucrariloru comissiunali atinse mai susu; deórace acum in a sieptea luna dela prorogarea adunarii generali, nu mai potu portá respunderea pentru asia indelungata prorogare, si deórace — mai alesu dupa stramuturile intemplate cu mine — intre astfelu de stari ale trebiloru associatiunei nóstre -mi este fórte greu a stá in fruntea acestei associatiunei: eu cu acést'a prefigu, si prin foile nóstre aradane pentru cultur'a poporului romanu pe diu'a 4/16 Februariu a. c. la 9 óre demanéti'a la Aradu si punu la ordinea dilei:

1. Alegerea presiedintelui adunarii generali in locnlu meu, care me aflu motivatu a renunciá pe atunci la acést'a onorifica insarcinare,

2. Reportulu comissiunei censuratórie esmise din siedinti'a ultima.

3. Cestiunea sulevata dejá despre revisiunea si modificarea statuteloru associatiunei.

4. Alte obiecte, ce dóra la propuneri din partea membriloru voru fi de a se desbate in sfer'a associatiunei.

Aradu, 8/20 Ianuariu 1975.

Mironu Romanulu m. p.
metropolitu, ca presiedintele adunarii generali.

Balulu Reuniunei fem. romane

etc. a esitu catu se póte de placutu. Publiculu alesu romanu de ambe sexe era bine representatu. Sal'a decorata in colori nationali indatinate se parea, cá sub auspiciale presiedentei si a comitetului Reuniunei fem. romane cuprinde una singura familia afectionata de nobilulu si fericitoriulu sentiu de armonia, de iubire si de incredere catra toti membrii sei. Sasi si maghiari abia unulu, doi, cu atatu mai numerosu era representatu corpulu officiriloru c. r. ai garnisonei.

Domnulu colonelu de Dobler cu Domn'a, d. Maioru de Fin, d. medicu siefu de garnisóna Dr. Atzinger, seniorulu nostru, inca onorara balulu filantropicu pana tardiu cu placut'a ddloru presentia. Ordine exemplare, arangeare landabile, gratia dd comissari alesi: Dr. Nicolau Dima, Ioane Radoviciu si Dr. Iuliu Muresianu! Capell'a regim. II de infanteria mai distinse petrecerea, pelunga „Romana," totu cu musica nationale in cele mai multe piese de joeu, intre cari placere publica secerá unu cuadrillu compusu din melodie principali romanesci, dedicatu „Reuniunei" de junele maturisantu Iacobu Muresianu. Animat'a si multu nationales petrecere cu jocuri si discursuri confidentiali dură pana catra siese óre demineti'a. —

Resultatele operatiuniloru

Institutului de creditu si de economii „ALBINA“ din Sibiiu

in trimestrulu IV dela 1 Octobre pana in 31 Decembre 1874.

I. Reuniuni de creditu.

		fl.	cr.
Cu finea lui Septembre se aflara in legatur'a reuniuniloru de creditu			
1932	participanti cu unu creditu preste totu de	127,084	36
	in decursulu patrariului IV repasira		
24	participanti si din imprumute se replatira	18,128	24
	remanu deci cu 31 Decembre		
1908	participanti cu unu creditu preste totu de	108,956	12
	Fondulu de garantia alu reuniuniloru cu 31 Decembre erá de . .	43.078	50

II. Depositе spre fruptificare.

Starea depositeloru cu finea lui Septembre erá de	119,249	29
In decursulu patrariului IV s'au depusu	24,302	64
astu-modu starea totale a depositeloru in patrariulu IV au fostu . .	143,551	93
In decursulu patrariului IV se radicara	24,809	73
Starea loru cu finea lui Decembre	118,742	20

III. Operatiuni de escomptu.

Starea portfoiului de schimburi (cambie) cu finea lui Septembre a. c. erá de		
857 bucati in summa de	280,296	24
In decursulu trimestrului IV a. c. se mai escomptara		
743 bucati in summa de	290,720	59
prin urmare starea totale a portfoiului in patrariulu IV fù de		
1600 bucati schimburi in valóre de	571,016	83
In decursulu cuartalului se rescumperara si reescomptara		
619 bucati schimburi in suma de	273,096	23
astu-modu resulta cu 31 Decembre 1874 starea portfoiului de		
981 bucati schimburi in summa de	297,920	60

IV. Operatiuni de lombardu.

Starea imprumuteloru de lombardu a fostu cu finea lui Septembre de		
15 bucati in valóre de	5,374	—
In decursulu patrariului IV se mai accordara		
2 imprumuturi in summa de	305	—
Astu-modu starea totale a acestoru imprumute fù de		
17 bucati in summa de	5,679	—
se replatira in decursulu patrariului IV		
5 imprumuturi in valóre de	488	—
prin urmare starea imprumuteloru de lombardu cu finea lui Decembre e de		
12 bucati in summa de	5,191	—

V. Operatiuni ipotecari.

Starea imprumuteloru ipotecari a fostu cu finea lui Septembre de		
44 bucati in summa de	22,070	—
In decursulu patrariului IV se mai accordara		
1 bucati in valóre de	2,000	—
Astu-modu statea totale a acestoru imprumute fù de		
45 imprumuturi in summa de	24,070	—
se replatira in decursulu patrariului IV		
1 imprumutu in valóre de	2,490	—
prin urmare starea imprumuteloru ipotecari cu finea lui Decembre e de		
44 bucati in summa de	21,580	—
Reviementulu cassei in cele trei luni fù preste totu de	663,457	18

Statulu generalu cu 31 Decembre 1874.

I.	In numerariu	9,437	19
II.	In oblegatiuni dela participanti	108,956	12
III.	Portfoiulu de schimburi (cambii)	297,920	60
IV.	Lombardu	5,191	—
V.	In oblegatiuni ipotecari	21,580	—
VI.	In hartii de valóre	16,080	53
VII.	Moneta	8,891	28
	Totalulu	468,056	72

Sibiiu, 31 Decembre 1874.

Directiunea institutului.

Noutati diverse.

(† Necrologu.) Lucreti'a Moldovanu remasa véduva prentésa dupa repaus. in D. preutu rom. gr. cat. Alessandru Deganu, infranta de doliu repausá la parinti in Chirileu in 15/3 Ian. a. c. in etate de 21 ani, lasandu in doliu dupu pre fia-s'a Mari'a Deganu, in etate de duoi ani, pre iubitulu seu tata Isai'a Moldovanu preutu rom. gr. cat. in Chirileu, pre dulcea sa sora Mari'a Moldovanu maritata — Ioanu Anca, preutu rom. gr. cat. in Supadure, pre iubitulu seu frate Alexandru Moldovanu, stim. seu unchiu Vasiliu Moldovanu presied. sedriei orf. a Cetatei de balta, cu stimabila-i familia, si pre consangeni — precum si pre betran'a sa sócra Anic'a Deganu, consangenii sociului de casatoria. Remasitiale pamentesci s'au astrucatu in cimiteriulu bisericei Chirileului in 5 Ianuariu st. v. 1875. Fia-i tieren'a usióra, si memori'a binecuventata!

Multiemita publica.

Societatea Alesi-Sincaiana éra este fericita a-si implini una detorintia mare, aducundu la cunoscinti'a On. publicu fapt'a nobila si marinimósa a Clar. Domnu Ioane M. Moldovanu, prof. gimnas. in Blasiu, care a binevoitu a dona pre séma bibliotecei nóstre urmatórele dóue opuri originale: „Spicuiri din istoria basericésca“ si „Istoria patriei.“ —

Nu cu mai pucina ardóre avemu de a ne esprime profund'a nóstra multiamita si sp. D. Eugeniu Sabinu (Sabou) subdirectoru la institutulu sinlcariu in Bucuresci, care asemenea a immultitu cartile bibliotecei nóstre cu una carte préinsemnata pentru noi si anume: „Incercari critice“ asupra unoru credintie, datine si moraviuri ale poporului romanu. — Pentru aceste oferte primiti Domniloru in numele Societatei Alesi-Sincaiane, adenc'a stima ce vi-o datorimu. Gherla in 24 Ianuariu st. n. 1875.

Ioanu Cupcea, presiedinte. Ioanu Popiliu, not. coresp.

Invitare

la balulu tienendu in Lapusiulu ung. la 7 Febr. st. n. a. c. in ospetari'a ppale in favorulu fondului besericescu-scolasticu gr. cat. alu Lapusiului, la care petrecere atatu in persóna, catu si cu ajutória benevole cu atatu mai vertosu suntu invitati toti romanii spriginitori ai scopuriloru filantropice, ca-ce in acésta regiune septemtrionale a Transilvaniei numai prin spriginire comune ne potemu redicá la tient'a dorita nationale. — Lapusiulu ung. 25/1 1875. Antisti'a beseric.

Petru Codeus, Gavrile B. Gaborfiu, parochu si direct. scol. arangiatoriu.

Mai nou.

Berlinu, 22 Ianuariu. — Reichstagulu a adoptatu proiectulu pentru ridicarea glóteloru cu 198 contra 84 voturi.

Versailles, 23 Ianuariu. — Adunarea legislativa dupa o lunga discusiune, a hotaritu, cu 557 voturi contra 146, a trece la a dóu'a deliberare a proiectului privitoriu la legile constitutionale, a caroru desbatere decurge, Ventavon, Broglie si ministrulu de interne au vorbitu pentru trecerea la a dóu'a deliberare.

Nr. 382/1875. 1—3

Escriere de concursu.

Pentru occuparea postului de concepistu la comissiunea orfanale a cetatii, devenitu vacantu, cu carele este impreunatu unu salariu anualu de 630 fl. din cass'a alodiale a cetatii, se escrie concursu pana la **8 Februariu 1875.**

Doritorii de a occupá acestu postu au se substérna la subscrisulu officiu suplicele loru, cu aratarea despre occupatiunile loru de pana acumu, despre desteritatea loru in concepte si computu, pana la terminulu defiptu.

Brasiovu, 20 Ianuariu 1875.

Magistratulu urbanu si districtuale.

Banc'a generala de asecuratiune reciproca „TRANSILVANI'A“.

Coponulu obligatiuniloru la fondulu nostru de intemeiare, care vine a se detasiá in **1-ma Februariu a. c.,** se va solví la cass'a centrala de aici catu si la agenturile generale si principale cu 2 fl. 10 cr. v. a.

Sibiiu in Ianuariu 1875.

1—1 **Comitetulu administrativu.**

Cursurile

la bursa in 26 Ian. 1875 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 26	cr. v. a.	
Napoleoni	—	—	8 „ 91	„	„
Augsburg	—	—	105 „ 90	„	„
Londonu	—	—	111 „ —	„	„
Imprumutulu nationalu		—	75 „ 40	„	„
Obligatiile metalice vechi de 5%			70 „ 05	„	„
Obligatiunile rurale ungare			78 „ 25	„	„
„ „ temesiane			76 „ 75	„	„
„ „ transilvane			75 „ 70	„	„
„ „ croato-slav.			80 „ —	„	„
Actiunile bancei	—	—	957 „ —	„	„
„ creditului	—	—	222 „ —	„	„

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.